

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 22 май 2025 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Надежда Джелепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

Десислава Атанасова

Галина Тонева

Сашо Пенев

Невин Фети

Орлин Колев

при участието на секретар-протоколита Мариана Малканова разгледа в закрито заседание на 22.05.2025 г. конституционно дело №4/2025 г., докладвано от съдия Павлина Панова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимостта на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Конституционно дело №4/2025 г. е образувано на 25.03.2025 г. по искане на Министерския съвет за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 38, ал. 1 в частта „пред административния съд по местонахождението на имота“ от Закона за държавната собственост (обн. ДВ, бр. 44 от 1996 г., посл. изм. бр.102 от 2023 г., ЗДС) поради противоречие с чл. 125, ал. 2, чл. 4, ал. 1 от

Конституцията и „задължителното тълкуване на Конституционния съд по Решение №8/2018 г. по к.д. №13/2017 г.“.

Разпоредбата в оспорената редакция е въведена с §126, т. 1 от Закона за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 77 от 2018 г., ЗИДАПК), в който думите „тричленен състав на Върховния административен съд“ се заменят с „административния съд по местонахождението на имота“. По този начин законодателят променя родовата подсъдност на делата с предмет актовете за отчуждаване на имоти – частна собственост, за изграждане на национални обекти, постановени от Министерския съвет. След направената промяна те подлежат на контрол за законосъобразност не пред състав на Върховния административен съд, а пред съответния административен съд по местонахождение на подлежащия на отчуждаване имот.

В мотивите на искането се твърди, че разпоредбата е противоконституционна, защото противоречи на чл. 125, ал. 2 от Конституцията, съгласно който единствено Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на актове на Министерския съвет и на министрите, както и на други актове, посочени в закона, когато те са постановени при упражняване на конституционно възложени функции и правомощия по ръководство и осъществяване на държавното управление. Вносителят твърди, че тъй като актовете на Министерския съвет за отчуждаването на имоти и части от имоти – частна собственост, предназначени за изграждането на национални обекти, са актове, постановени при осъществяване на правомощията му по ръководство и държавно управление, то съгласно изискванията на Конституцията и цитираната в искането практика на Конституционния съд е недопустимо съдебна инстанция, различна от Върховния административен съд, да се произнася по тяхната законосъобразност.

В искането се сочи, че промяната в родовата подсъдност, както и едноинстанционният характер на производството пред административните

съдилища, обосновават противоречие с принципа на правовата държава, прогласен в чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Твърди се, че това е в противоречие с върховната надзорна функция на Върховния административен съд като „гаранция за защитата на правата и свободите на гражданите и юридическите лица срещу издаваните от органите на изпълнителната власт актове“. Вносителят излага съображения, че оспорената разпоредба води до „нарушаване на баланса и симетрията при осъществяване на съдебния контрол“, тъй като единствено Върховният административен съд като контролна съдебна инстанция съответства на ранга на Министерския съвет като най-висшестоящ орган в системата на изпълнителната власт.

Министерският съвет намира, че нарушение на чл. 4, ал.1 от Конституцията е налице и поради това, че изменението на разглежданата разпоредба е прието в резултат на порочна законодателна процедура. Той твърди, че предложението за изменение на оспорената разпоредба е направено „между първо и второ четене на законопроекта“ на ЗИДАПК на заседанията на Комисията по правни въпроси на 44-то Народно събрание и при липса на надлежно мотивирано предложение за изменение. Излага аргументи, че липсата на обосновка опорочава законодателния процес, прави невъзможни преценката за спазване на „принципът на пропорционалност, на необходимост и на предвидимост“, както и установяването на причините за изменението на чл. 38, ал.1 ЗДС и каква е евентуалната „законодателна целесъобразност“.

Изложените в искането аргументи са подкрепени с цитати от Тълкувателно решение №8/2018 г. по к.д. №13/2017 г. и с друга практика на Конституционния съд.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект, оправомощен по чл. 150, ал. 1 от Конституцията, и цели да ангажира правомощието на Конституционния съд

за контрол за конституционност на закон по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

То има за предмет обнародвана и влязла в сила законова разпоредба. По конкретния предмет – чл. 38, ал.1 ЗДС в действащата му редакция (ДВ, бр. 77/2018 г.), Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Конституционният съд приема, че при тези данни искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС Съдът намира, че с оглед на предмета на направеното искане следва да конституира като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, президента на Република България, министъра на правосъдието, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на транспорта, Върховния касационен съд, Върховния административен съд и Висшия адвокатски съвет.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д.н. Дарина Зиновиева, проф. д.н. Цветан Сивков, проф. д-р Веселина Канатова-Бучкова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Иван Тодоров, проф. д-р Мариана Карагъзова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, доц. д-р Богдан Йорданов, доц. д-р Боян Георгиев, доц. д-р Изабела Чакърлова, доц. д-р Капка Георгиева, доц. д-р Константин Пехливанов, доц. д-р Светла Янкулова, Валентина Бакалова, Савин Ковачев и Стефка Стоева.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на Министерския съвет за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 38, ал. 1 в частта „пред административния съд по местонахождението на имота“ от Закона за държавната собственост (обн. ДВ, бр. 44 от 1996 г.; посл. изм. бр. 102 от 2023 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, президента на Република България, министъра на правосъдието, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на транспорта, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Висшия адвокатски съвет, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат писмено правно мнение до: проф. д.н. Дарина Зиновиева, проф. д.н. Цветан Сивков, проф. д-р Веселина Канатова-Бучкова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Иван Тодоров, проф. д-р Мариана Карагъзова, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, доц. д-р Богдан Йорданов, доц. д-р Боян Георгиев, доц. д-р Изабела Чакърва, доц. д-р Капка Георгиева, доц. д-р Константин Пехливанов, доц. д-р Светла Янкулова, Валентина Бакалова, Савин Ковачев и Стефка Сточева, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава 30-дневен срок да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

Препис от определението да се изпрати на вносителя на искането, който в 30-дневен срок може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова